

Innhold

Forord til femte utgave	12
--------------------------------------	----

Forord til første utgave	15
---------------------------------------	----

Kapittel 1

Innledning til Å skrive jus	17
1.1 Hvorfor bør du trene på å skrive jus?	17
1.1.1 Hvilke egenskaper tester eksamen?	18
1.1.2 Skrivetrening som metode for å lære jus	18
1.2 Hvem skriver du til?	19
1.3 Hvordan trene på å skrive jus?	19
1.4 Hva er jus?	21
1.5 Vis at du bruker rettskildelæren når du skriver jus	24

Kapittel 2

Hva er overbevisende juridisk argumentasjon?	26
2.1 Å skrive jus handler om å bruke tekst til å overbevise	26
2.2 Skriv godt norsk	26
2.3 Begreper	29
2.4 Tegnsetting	30
2.4.1 Kommaregler	30
2.4.2 Sett punktum	31
2.4.3 Start setningene med stor forbokstav	31
2.4.4 Bruk anførselstegn til sitater	32
2.5 Klarhet og enkel oppbygning av setninger	32
2.5.1 Entydighet	33
2.5.2 Enkelt språk	33
2.5.3 Unngå doble nektelser, men behold nyanser i språket	34
2.5.4 Om «jeg» og «vi» i teksten	36

2.5.5	Passivt eller aktivt språk – hvem er avsender?	37
2.5.6	Om ironi.....	38
2.5.7	Anførselstegn som bør unngås	38
2.6	Oppbygning av avsnitt.....	39
2.6.1	Om tvil.....	39
2.6.2	Si alt som er nødvendig.....	40
2.6.3	Pakk opp argumentasjonen	41
2.7	Tekniske tips for oppbygning av tekst	42
2.7.1	Avsnitt.....	42
2.7.2	Vær varsom med å klippe ut av en kilde og lime inn i din tekst.....	42
2.7.3	Overskrifter	43
2.7.4	Problemstillinger.....	43
2.8	Klarspråk	44
2.9	Introduksjon av hovedstruktur	44

Kapittel 3

Juridisk metode og rettskildelære		47
3.1	Rettslig grunnlag – overblikk over metode.....	47
3.2	Juridisk metode	50
3.2.1	Hva er juridisk metode?.....	50
3.2.2	Relevans: Hvordan tekster autoriseres som kilder.....	52
3.2.3	Slutning: Fortolkning av kilden – hvilket argument kan du utlede av den?	58
3.2.4	Vekt: Avveining eller harmonisering av argumentene	65
3.2.5	Struktur for regler – regelverkets fragmentariske karakter.....	71
3.3	Primære rettsgrunnlag på ulike rettsområder.....	72
3.3.1	Primære rettsgrunnlag i norsk intern rett.....	72
3.3.2	Primære rettsgrunnlag i norsk rett fra europeisk og internasjonal rett	74
3.4	Lovtekst: lov gitt av Stortinget og supplerende forskrifter	76
3.4.1	Relevansen av lovtekst	76
3.4.2	Prinsipper for fortolkning av lovtekst.....	77

3.4.3	Avveining av lovtekst mot grunnlov – <i>lex superior</i>	90
3.4.4	Avveining mellom lovtekst og menneskerett – lovfestet forrang	95
3.4.5	Avveining av to lovtekster med hel eller delvis motstrid	98
3.4.6	Avveining lovtekst mot EØS-regel.....	99
3.4.7	Avveiningsmodellen	102
3.5	Grunnloven som primært rettsgrunnlag	103
3.5.1	Typiske situasjoner der Grunnloven kan bli primært rettsgrunnlag.....	103
3.5.2	Tolkninger eller slutning fra Grunnloven	103
3.5.3	Grunnloven setter typisk rammer for lover	105
3.6	EØS-retts som primært rettsgrunnlag.....	106
3.6.1	Typiske situasjoner der EØS-retten reiser metodiske utfordringer.....	106
3.6.2	Prinsipper for fortolkning av EØS-retten.....	107
3.6.3	Avveininger av EØS-rett mot andre kilder.....	109
3.7	Høyesterettsdom som primært rettsgrunnlag.....	109
3.7.1	Kan dommer være primært rettsgrunnlag?.....	110
3.7.2	Slutning fra eller fortolkning av dommer	110
3.7.3	Vekt av en høyesterettsdom.....	112
3.8	Avtale og kontrakter som primært rettsgrunnlag.....	113
3.8.1	Individuelle rettsstiftende fakta som primært rettsgrunnlag – avtaler og kontrakter.....	113
3.8.2	Fortolkning av avtalens ordlyd	114
3.8.3	Hel eller delvis motstrid mellom avtaler og lover...	114

Kapittel 4

Oppbygging av juridiske resonnementer

	i praktikumsoppgaver	116
4.1	Innledning	116
4.1.1	Hvilke egenskaper tester praktikumsoppgaver? ..	116
4.1.2	Perspektivet for praktikumsoppgaver	117
4.2	Modell for å bygge opp et juridisk resonnement.....	117
4.2.1	Skap alltid struktur i det du skriver	117

4.3	Partenes krav og påstander som ramme for praktikumsbesvarelser	119
4.3.1	Krav og partenes påstander	119
4.3.2	Hver av tvistene reiser ulike krav og påstander	120
4.3.3	Å identifisere partenes krav	121
4.4	Rettslig grunnlag.....	125
4.4.1	Faktum samt partenes krav og påstander styrer hvilke rettslige grunnlag du bør ta opp	125
4.4.2	Nei, nei – hva er utgangspunktet?	128
4.4.3	Rettslig utgangspunkt på ulike områder	130
4.4.4	Hvilke rettslige grunnlag gir eksempeloppgavene oppfordring til å ta opp?	132
4.4.5	Rettslige grunnlag på ulike nivåer.....	136
4.4.6	Rettslig grunnlag som åpenbart ikke fører frem ...	137
4.5	Problemstilling	138
4.5.1	Innledning	138
4.5.2	Hvorfor bruke problemstilling i praktikumsoppgaver?	139
4.5.3	Åpen problemstilling.....	140
4.5.4	Informative problemstillinger	140
4.5.5	Betingelsesløse problemstillinger.....	141
4.5.6	Klart oppfylte vilkår eller problemstillinger	141
4.5.7	Problemstillinger på flere nivåer.....	142
4.5.8	Reformulering eller spissing av problemstilling ..	144
4.5.9	Vurderingstemaet – temaet som drøftelsen handler om	144
4.5.10	Eksempler på problemstillinger knyttet til de gjennomgående eksempeloppgavene	145
4.5.11	Oppsummering av eksemplene	148
4.6	Tolkningen av rettsregler.....	149
4.6.1	Innledning	149
4.6.2	Knytt argumentasjonen til rettskildefaktorene.....	150
4.6.3	Fortolkning av det rettslige utgangspunktet	150
4.6.4	Bruk av rettskildefaktorene i argumentasjonen....	151
4.6.5	Avveining eller harmonisering av rettskildefaktorer	159
4.7	Subsumsjon – oppfyller faktum vilkårene?.....	160
4.7.1	Generelt om subsumsjon	160

4.7.2	Hvordan bruke faktum i drøftelsen?	161
4.8	Drøftelsen: sammenhengen mellom problemstilling, tolkning og subsumsjon	164
4.8.1	Tre typer drøftelser.....	164
4.8.2	Balanse i drøftelsene.....	167
4.8.3	Si alt det som er nødvendig.....	168
4.8.4	Om argumentene.....	168
4.8.5	Ordne argumentene.....	169
4.8.6	Om vekting av argumentene.....	170
4.9	Konklusjonen	171
4.9.1	Svar på alle spørsmål	171
4.9.2	Utforming av konklusjonen	171
4.10	Subsidiære drøftelser.....	172
4.11	Skjematisk oppstilling av strukturen for en praktikumsoppgave	173

Kapittel 5

Eksempler på praktikumsdrøftelser med kommentarer ... 174

5.1	Innledning til å skrive praktikumsoppgaver	174
5.2	Arverettsoppgaven.....	175
5.3	Kontraktsrett – kjøpsrettsoppgaven	178
5.4	Erstatningsrettsoppgaven	187
5.5	Forvaltningsrettsoppgaven.....	199
5.6	Folkerettsoppgaven.....	207

Kapittel 6

Oppbygging av juridiske resonnementer i teorioppgaver.. 219

6.1	Innledning til å skrive teorioppgaver.....	219
6.1.1	Forskjellig perspektiv i teori- og praktikumsoppgaver.....	219
6.1.2	Likhet i grunnstrukturen for resonnementene	219
6.1.3	Tre hovedtyper teorioppgaver.....	220
6.1.4	Hvilke egenskaper skal teorioppgaver teste?	220
6.2	Hvordan tilnærme seg teorioppgaver?	221
6.3	Ulike typer teorioppgaver	222
6.3.1	Fortolkning av ordlyd.....	223

6.3.2	Om et juridisk begrep.....	224
6.3.3	Om vilkår eller følge	225
6.3.4	Oversiktsoppgaver	226
6.3.5	Spørsmålsoppgaver	228
6.3.6	Sammenligningsoppgaver.....	229
6.3.7	Samspillsoppgaver.....	230
6.3.8	Drøftingsoppgaver.....	230
6.3.9	Rettskildeoppgaver	231
6.4	Hoveddisposisjon	232
6.4.1	Fortolkning av ordlyd.....	232
6.4.2	Juridisk begrep	233
6.4.3	Vilkår eller følge	233
6.4.4	Oversiktsoppgaver	233
6.4.5	Spørsmålsoppgaver	235
6.4.6	Sammenligningsoppgaver.....	235
6.4.7	Drøftingsoppgave	235
6.4.8	Samspillsoppgave	236
6.5	Reelle hensyn i teorioppgaver.....	236
6.6	Triks til oppbygging av resonnementet i teorioppgaver.....	237
6.6.1	Om bruk av problemstillinger i teorioppgaver	237
6.6.2	Fremstilling av rettsreglene.....	238
6.6.3	Bruk av eksempler i teorioppgaver.....	241
6.7	Om innledningen til en teorioppgave.....	242
6.7.1	Generelt.....	242
6.7.2	Forklar hva oppgaven spør etter	242
6.7.3	Formuler en overordnet problemstilling for besvarelsen.....	243
6.7.4	Nevn hva som faller utenfor oppgavens rammer..	243
6.7.5	Plasser oppgaven i en større rettslig sammenheng	244

Kapittel 7

Kontrollspørsmål	245
7.1 Hva er kontrollspørsmål?.....	245
7.2 Eksempler	245
7.3 Forslag til løsning	247

Kapittel 8

Å skrive jus på eksamen digitalt	249
8.1 Digitale tekster	249
8.2 Overgangen hjerne – papir – digital tekst	250
8.3 Å forme en digital tekst	251
8.4 Generativ AI som verktøy for å utarbeide tekst	253
8.5 Teknisk skriving på pc	256
8.6 Lagringsrutiner	257
8.7 Kvalitetssikring	257

Kapittel 9

Et råd om oppkjøring til å skrive jus på eksamen	259
9.1 Prioriter de første sidene	259
9.2 Skriv deg opp til eksamen!	259

Kilder	261
Bøker	261
Artikler	261